

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Komisja Sprawiedliwości i Praw
Człowieka

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka wnosi projekt ustawy:

- o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Do reprezentowania stanowiska Komisji w pracach nad projektem ustawy został upoważniony poseł Paweł Śliz.

Przewodniczący Komisji

(-) Paweł Śliz

U S T A W A

z dnia r.

o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych

Art. 1. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334 i 1907) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 147 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. W sądach mogą być zatrudniani asystenci sędziów na stanowiskach młodszego asystenta sędziego, asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego (stanowiska asystenckie). Ilekroć w przepisach jest mowa o asystentach sędziów, rozumie się przez to osoby zatrudnione na stanowiskach młodszego asystenta sędziego, asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego.”;

- 2) w art. 155:

- a) po § 1 dodaje się § 1a–1c w brzmieniu:

„§ 1a. Na stanowisku młodszego asystenta sędziego może być zatrudniony ten, kto:

- 1) jest obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich;
- 2) jest nieskazitelnego charakteru;
- 3) jest studentem jednolitych studiów magisterskich na kierunku prawo i ukończył trzeci rok tych studiów;
- 4) ukończył 20 lat.

§ 1b. Na stanowisku asystenta sędziego może być zatrudniony ten, kto spełnia wymagania określone w § 1a pkt 1, 2 i 4 oraz ukończył wyższe studia prawnicze w Polsce i uzyskał tytuł magistra lub zagraniczne uznane w Polsce.

§ 1c. Na stanowisku starszego asystenta sędziego może być zatrudniony ten, kto spełnia wymagania określone w § 1a pkt 1, 2 i 4, ukończył wyższe studia prawnicze w Polsce i uzyskał tytuł magistra lub zagraniczne uznane w Polsce oraz:

- 1) zajmował stanowisko młodszego asystenta sędziego lub asystenta sędziego przez co najmniej dziesięć lat i uzyskiwał pozytywne okresowe oceny, albo

- 2) złożył egzamin sędziowski lub egzamin prokuratorski.”,
- b) uchyla się § 2,
- c) uchyla się § 3b,
- d) po § 3b dodaje się § 3c–3e w brzmieniu:
 - „§ 3c. Asystenta sędziego zatrudnia się:
 - 1) na stanowisku młodszego asystenta sędziego – na podstawie umowy o pracę na czas określony nie dłuższy niż 33 miesiące;
 - 2) na stanowisku asystenta sędziego – na podstawie umowy o pracę na czas określony.
 - § 3d. Asystenta sędziego zatrudnionego na stanowisku młodszego asystenta sędziego, który ukończył wyższe studia prawnicze w Polsce i uzyskał tytuł magistra lub zagraniczne uznane w Polsce oraz ukończył staż asystencki, przenosi się na stanowisko asystenta sędziego i zawiera z nim umowę o pracę na czas nieokreślony.
 - § 3e. Z asystentem sędziego zatrudnionym na stanowisku asystenta sędziego, który ukończył staż asystencki albo jest zwolniony z obowiązku jego odbycia, można zawrzeć umowę o pracę na czas nieokreślony.”,
- e) § 6 otrzymuje brzmienie:
 - „§ 6. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, minimalną i maksymalną wysokość wynagrodzenia zasadniczego asystentów sędziów zajmujących stanowiska młodszego asystenta sędziego, asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego, biorąc pod uwagę kwalifikacje i doświadczenie zawodowe oraz rodzaj i charakter czynności wykonywanych przez asystentów sędziów.”;
- 3) w art. 155a w § 6 wyrazy „asystenta sędziego” zastępuje się wyrazami „młodszego asystenta sędziego, asystenta sędziego lub starszego asystenta sędziego”;
- 4) w art. 155ca uchyla się § 2;
- 5) w art. 155d:
 - a) w § 1 wyrazy „asystenta sędziego” zastępuje się wyrazem „asystenckie”,
 - b) w § 2 wyrazy „asystenta sędziego” zastępuje się wyrazem „asystenckiego”;
- 6) w art. 155e w § 3 w zdaniu pierwszym po wyrazach „asystenta sędziego” dodaje się wyrazy „zajmującego stanowisko asystenta sędziego albo starszego asystenta sędziego”.

Art. 2. Dotychczasowe stanowiska asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego stają się odpowiednio stanowiskami asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego w rozumieniu ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 3. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 155 § 6 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 155 § 6 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez 3 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projektowana ustawa ma na celu wprowadzenie zmian w zakresie regulacji dotyczących zawodu asystenta sędziego, obejmujących:

- 1) utworzenie nowego stanowiska młodszego asystenta sędziego;
- 2) wprowadzenie nowych zasad kształtowania wysokości wynagrodzeń asystentów sędziów.

Projekt zakłada utworzenie stanowiska młodszego asystenta sędziego jako dodatkowego, najniższego stanowiska w grupie stanowisk asystenckich, na którym będą mogli być zatrudniani studenci studiów prawnych po ukończeniu III roku i złożeniu z wynikiem pozytywnym wszystkich egzaminów przewidzianych zwykłym programem I, II oraz III roku studiów.

Od kilku lat, zwłaszcza w dużych ośrodkach miejskich, obserwuje się trudności w obsadzaniu stanowisk asystenckich w sądach. Kandydaci posiadający odpowiednie kwalifikacje i predyspozycje preferują zatrudnienie w wolnych zawodach prawniczych lub sektorze prywatnym. Duże ośrodki miejskie, w których występuje problem pozyskania odpowiednich kandydatów na stanowiska asystenckie, są jednocześnie ośrodkami akademickim, kształcącymi przyszłych prawników, którzy w celu zdobycia cenionego na rynku prawniczym doświadczenia już podczas studiów podejmują zatrudnienie w kancelariach prawnych, jak również w sądach czy prokuraturze – lecz jedynie na stanowiskach pomocniczych lub wspomagających. W ocenie projektodawcy zasadne jest ustanowienie regulacji umożliwiających wykorzystanie potencjału intelektualnego studentów prawa dla dobra wymiaru sprawiedliwości i umożliwienie im zatrudnienia w sądach na stanowiskach merytorycznych, tj. właśnie na proponowanym stanowisku młodszego asystenta sędziego.

Jednocześnie wymaga podkreślenia, że kandydaci na stanowiska asystenckie, bez względu na to, czy będą studentami, czy absolwentami prawa, będą ubiegać się o zatrudnienie w postępowaniu konkursowym, w toku którego ich wiedza oraz predyspozycje zostaną zweryfikowane. Eliminuje to zagrożenie, że pojawienie się studentów na stanowiskach asystenckich doprowadzi do obniżenia jakości pracy asystentów sędziów. Przeciwnie, jest to szansa na pozyskanie szczególnie wyróżniających się wiedzą młodych ludzi, z założeniem, że umożliwienie im podjęcia pracy asystenta sędziego jeszcze podczas studiów zachęci ich do

kontynuowania kariery w tym zawodzie również po uzyskaniu tytułu magistra na kierunku prawo, co miałoby pozytywny wpływ na funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości, zmagającego się z brakami kadrowymi w obszarze personelu asystenckiego.

Należy odnotować, że na większości kierunków studiów odstępiono od tradycyjnej ścieżki edukacji, która polegała na odbyciu pięcioletnich jednolitych studiów magisterskich, na rzecz trzyletnich studiów licencjackich. Uznaje się bowiem, że osoba, która ukończyła trzyletnie studia pierwszego stopnia, jest dostatecznie przygotowana do podejmowania zatrudnienia przy pracach umysłowych, wymagających specjalistycznych kwalifikacji. Studia prawnicze w Polsce zachowały wprawdzie status jednolitych studiów magisterskich, jednak należy uznać, że ukończenie III roku studiów jest momentem, w którym student nabywa kluczowe umiejętności i zyskuje wiedzę, którą potrafi już zastosować w praktyce. Zasadne jest wykorzystanie tego potencjału i umożliwienie zatrudniania w sądach na stanowiskach młodszych asystentów studentów prawa, którzy w postępowaniu konkursowym wykażą odpowiedni poziom przygotowania merytorycznego.

Warto zwrócić uwagę, że rozwiązanie takie nie odbiegałoby od standardów przyjętych w Europie. Dla przykładu w Wielkiej Brytanii studia prawnicze funkcjonują jako studia licencjackie 3-letnie i prowadzą do uzyskania tytułu LLB (Bachelor of Laws). Po ich odbyciu absolwent może podejmować zatrudnienie w charakterze asystenta prawnego (paralegal).

Wprowadzenie omówionego rozwiązania wymaga zmian w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334 i 1907, dalej: u.s.p.), która zawiera regulacje dotyczące statusu i zasad zatrudniania asystentów sędziów. Zmiany te są przedmiotem art. 1 projektowanej ustawy.

Zmiana art. 147 § 4 u.s.p służy wskazaniu stanowiska młodszego asystenta sędziego jako nowego rodzaju stanowiska, na jakim mogą być zatrudniani w sądach asystenci sędziów, obok już funkcjonujących stanowisk asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego. Przepis ten jednocześnie przesądza, że termin „asystent sędziego” bez żadnego dookreślenia odnosi się do każdego asystenta sędziego niezależnie od rodzaju zajmowanego przez niego stanowiska. Jeżeli natomiast istnieje potrzeba odniesienia się do konkretnego rodzaju stanowiska asystenckiego, to zarówno w przepisach dotychczas obowiązujących, jak i wprowadzanych projektowaną ustawą stosuje się odpowiednie określenia obejmujące wyraz „stanowisko” (stanowisko młodszego asystenta sędziego, stanowisko asystenta sędziego, stanowisko starszego asystenta sędziego). Niektóre ze zmian przewidzianych w projektowanej ustawie

(np. zmiana w art. 155a § 6 u.s.p.) służą wprowadzeniu konsekwentnych rozwiązań w tym zakresie.

Przepis art. 147 § 4 u.s.p. ma istotne znaczenie dla prawidłowego stosowania zarówno tych przepisów ustawy ustrojowej, które odnoszą się ogólnie do „asystenta sędziego”, jak i przepisów ustaw proceduralnych, które określają zakres uprawnień procesowych asystentów sędziów bez odwoływania się do rodzaju zajmowanych przez nich stanowisk. Projektowana ustawa nie wprowadza w tym zakresie nowego rozwiązania, gdyż tę samą funkcję art. 147 § 4 u.s.p. pełni w dotychczasowym stanie prawnym, w którym funkcjonują dwa rodzaje stanowisk asystenckich: asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego.

Z projektowanego brzmienia art. 147 § 4 u.s.p. wynika zatem, że obowiązki i uprawnienia osób zajmujących stanowiska młodszych asystentów sędziów będą zasadniczo tożsame z obowiązkami i uprawnieniami osób na stanowiskach asystentów sędziów i starszych asystentów sędziów. Jedyną różnicą będzie brak możliwości delegowania młodszego asystenta bez jego zgody do innego sądu (wyjątek ten jest statuowany w zmienianym art. 155e § 3 u.s.p., omówionym poniżej). Natomiast zadania poszczególnym asystentom będą przydzielane zgodnie z ich kompetencjami.

Wymagania niezbędne do zatrudnienia na każdym z trzech rodzajów stanowisk asystenckich zostały wskazane w projektowanych przepisach art. 155 § 1a–1c u.s.p. Z regulacji § 1a wynika, że na stanowisku młodszego asystenta sędziego może być zatrudniony ten, kto:

- 1) jest obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich;
- 2) jest nieskazitelnego charakteru;
- 3) jest studentem jednolitych studiów magisterskich na kierunku prawo i ukończył trzeci rok tych studiów;
- 4) ukończył 20 lat.

Należy podkreślić, że zgodnie z projektowanym art. 155 § 1a pkt 3 u.s.p. warunkiem zatrudnienia na stanowisku młodszego asystenta sędziego jest nie tylko ukończenie trzeciego roku studiów prawnych, lecz także zachowywanie statusu studenta tych studiów w okresie zatrudnienia. Odpowiada to założeniu, że okres zatrudnienia na stanowisku młodszego asystenta sędziego ma być zarówno czasem wdrożenia do wykonywania obowiązków asystenta sędziego i nabywania doświadczenia w tym zawodzie, jak i czasem przeznaczonym na

uzupełnienie wykształcenia, tak aby dana osoba docelowo objęła stanowisko asystenta sędziego. Zaprzestanie studiów będzie stanowiło podstawę wypowiedzenia umowy o pracę.

Do zajmowania stanowiska asystenta sędziego konieczne jest spełnienie wymagań, o których mowa w § 1a pkt 1 i 3-4, a ponadto ukończenie wyższych studiów prawniczych w Polsce i uzyskanie tytułu magistra lub ukończenie wyższych studiów prawniczych za granicą, które są uznane w Polsce. Kryteria zatrudnienia na stanowisku asystenta sędziego nie ulegają zatem zmianie w stosunku do dotychczasowego stanu prawnego. Co do zasady niezmienione pozostają również kryteria zatrudnienia na stanowisku starszego asystenta sędziego, z tym że do 10-letniego okresu zatrudnienia na stanowisku asystenckim będzie zaliczany zarówno czas zajmowania stanowiska asystenta sędziego, jak i czas zajmowania wprowadzanego stanowiska młodszego asystenta sędziego. Uchylenie przepisów art. 155 § 2 i 3b u.s.p. ma wyłącznie charakter dostosowawczy, gdyż w związku z wprowadzeniem podziału na trzy rodzaje stanowisk asystenckich, w celu zachowania odpowiedniej systematyki przepisów, niezbędne jest zamieszczenie regulacji dotyczących kryteriów zatrudnienia na poszczególnych rodzajach stanowisk asystenckich (projektowane § 1a–1c) przed przepisami dotyczącymi naboru (§ 2a i 3) i dalszymi przepisami określającymi status asystentów sędziego.

W ocenie projektodawcy rozwiązania dotyczące nawiązywania i rozwiązywania z asystentami sędziego umów o pracę powinny uwzględniać minimalne standardy przewidziane w Kodeksie pracy. W związku z powyższym proponuje się uchylenie przepisu art. 155ca § 2 u.s.p., który stanowi, że do czasu ukończenia stażu asystenckiego asystenta sędziego zatrudnia się na podstawie umowy o pracę na czas określony, z możliwością jej wcześniejszego rozwiązania za dwutygodniowym wypowiedzeniem. Skutkiem tej zmiany będzie stosowanie kodeksowych zasad rozwiązywania umów o pracę z asystentami sędziego – w odniesieniu do wszystkich stanowisk asystenckich. Zgodnie z art. 36 § 1 Kodeksu pracy okres wypowiedzenia umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony i umowy o pracę zawartej na czas określony jest uzależniony od okresu zatrudnienia u danego pracodawcy i wynosi:

- 1) 2 tygodnie, jeżeli pracownik był zatrudniony krócej niż 6 miesięcy;
- 2) 1 miesiąc, jeżeli pracownik był zatrudniony co najmniej 6 miesięcy;
- 3) 3 miesiące, jeżeli pracownik był zatrudniony co najmniej 3 lata.

Ponadto stosownie do treści art. 30 § 4 Kodeksu pracy w oświadczeniu pracodawcy o wypowiedzeniu umowy o pracę zawartej na czas określony lub umowy o pracę zawartej na

czas nieokreślony lub o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia powinna być wskazana przyczyna uzasadniająca wypowiedzenie lub rozwiązanie umowy.

W projektowanych przepisach art. 155 § 3c–3e u.s.p. zamieszczono regulacje dotyczące rodzaju umowy o pracę zawieranej z asystentami sędziów, czasu trwania umowy na czas określony oraz obligatoryjnych i dopuszczalnych przekształceń stosunku pracy asystentów. Przepisy te określają szczególne zasady zatrudniania na nowym stanowisku młodszego asystenta sędziego, a jednocześnie są motywowane potrzebą usystematyzowania przepisów (uchylany przepis art. 155ca § 2 u.s.p., będący dotychczasową regulacją określającą rodzaj pierwszej umowy o pracę zawieranej z asystentem sędziego, jest zamieszczony w artykule dotyczącym stażu asystenckiego, a nie wśród przepisów określających zasadnicze elementy stosunku pracy asystenta sędziego) i sygnalizowaną już potrzebą dostosowania ich do rozwiązań kodeksowych. Stosownie do treści art. 25¹ § 1 Kodeksu pracy okres zatrudnienia na podstawie umowy o pracę na czas określony, a także łączny okres zatrudnienia na podstawie umów o pracę na czas określony zawieranych między tymi samymi stronami stosunku pracy, nie może przekraczać 33 miesięcy, a łączna liczba tych umów nie może przekraczać trzech.

Projektowany przepis art. 155 § 3c pkt 1 u.s.p. zakłada zatem, że asystenta sędziego na stanowisku młodszego asystenta sędziego zatrudnia się na czas określony, wynoszący maksymalnie 33 miesiące. Jest to czas przeznaczony na ukończenie stażu asystenckiego oraz studiów. Po spełnieniu tych warunków dany asystent zostanie przeniesiony na stanowisko asystenta sędziego i zostanie z nim zawarta umowa o pracę na czas nieokreślony, zgodnie z projektowanym art. 155 § 3d u.s.p. Jeżeli w okresie obowiązywania pierwszej umowy o pracę na czas określony (lub maksymalnie trzech takich umów, przez okres wynoszący łącznie maksymalnie 33 miesiące) osoba zajmująca stanowisko młodszego asystenta sędziego nie uzyska tytułu magistra na kierunku prawo, umowa wygaśnie z upływem okresu, na który została zawarta, i nie będzie możliwości dalszego zatrudnienia danej osoby na stanowisku asystenckim.

Zgodnie z projektowanym art. 155 § 3c pkt 2 u.s.p. asystent sędziego zatrudniany po raz pierwszy po ukończeniu studiów zostanie zatrudniony na stanowisku asystenta sędziego na podstawie umowy o pracę na czas określony. W okresie obowiązywania tej umowy jest on obowiązany do odbycia stażu asystenckiego. Po ukończeniu tego stażu albo w przypadku spełniania określonego w art. 155ca § 3 u.s.p. warunku zwolnienia z obowiązku odbycia stażu

z daną osobą będzie mogła zostać zawarta umowa o pracę na czas nieokreślony, zgodnie z projektowanym art. 155 § 3d u.s.p.

Nie przewidziano szczególnej regulacji dotyczącej rodzaju umowy o pracę zawieranej z asystentem sędziego zatrudnianym na stanowisku starszego asystenta sędziego. Pomimo funkcjonowania tego rodzaju stanowiska w dotychczasowym stanie prawnym regulacji takiej nie zawierają także obowiązujące przepisy. Zastosowanie w tym zakresie znajdują ogólne zasady kodeksowe. Przy uwzględnieniu, że najczęstszą sytuacją jest zatrudnienie na tym stanowisku osoby zajmującej dotychczas stanowisko asystenta sędziego w tym samym sądzie, po spełnieniu przez tę osobę wymogu stażu pracy albo złożenia odpowiedniego egzaminu zawodowego, naturalnym rozwiązaniem jest zmiana warunków dotychczasowej umowy o pracę na czas nieokreślony w zakresie zajmowanego stanowiska. W sytuacji zaś gdyby osoba spełniająca warunki zatrudnienia na stanowisku starszego asystenta sędziego podejmowała zatrudnienie w innym sądzie, kwestią decyzji stron umowy będzie to, czy zostanie zawarta umowa o pracę na czas nieokreślony, czy też pierwsza umowa lub pierwsze umowy z tym pracodawcą będą umowami na czas określony, w warunkach zakreślonych normami art. 25¹ Kodeksu pracy.

Jak już wskazano w założeniach przedstawionych we wstępnej części uzasadnienia, wymogiem zatrudnienia na stanowisku młodszego asystenta sędziego będzie ukończenie trzeciego roku studiów prawniczych, przez co rozumie się złożenie wszystkich przewidzianych programem nauki egzaminów. Zauważyć należy, że kwestie związane z tokiem studiów reguluje ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.), a w myśl jej art. 74 ust. 1 uczelnia dokumentuje przebieg studiów. Zakłada się, że kandydat na młodszego asystenta sędziego, zgłaszający się do konkursu, udokumentuje spełnianie wymogu bycia studentem jednolitych studiów magisterskich na kierunku prawo i ukończenia trzeciego roku tych studiów odpowiednim zaświadczeniem, wydawanym przez uczelnię w trybie art. 217 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Projektodawca zakłada, że nabór asystentów sędziów będzie prowadzony bez wskazywania określonego rodzaju stanowiska asystenckiego, które ma zostać obsadzone. O tym, na jakim stanowisku zostanie zatrudniony kandydat wyłoniony w konkursie, o którym mowa w art. 155 § 2a u.s.p., będzie decydować spełnianie przez niego wymagań określonych w projektowanych przepisach art. 155 § 1a, 1b albo 1c u.s.p. Dopuszczalność takiego

rozwiązania wynika z treści zarówno art. 155 § 2a u.s.p., jak i przepisów art. 155a u.s.p. Proponowane rozwiązanie zwiększy elastyczność naborów, pozwalając zarówno na sprawniejsze obsadzanie wolnych etatów asystenckich, jak i każdorazowe wyłonienie w konkursie najbardziej wartościowych kandydatów. Dostosowania w tym zakresie oraz w celu uwzględnienia zmian w przepisach ustawowych będzie wymagało rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 października 2013 r. w sprawie przeprowadzania konkursu na stanowisko asystenta sędziego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2106, z późn. zm.), wydane na podstawie art. 155a § 7 u.s.p. Jednocześnie projektowane zmiany ani nie pociągają za sobą konieczności nowelizacji tego przepisu upoważniającego, ani nie będą skutkowały utratą mocy wydanego na jego podstawie rozporządzenia.

Istotną zmianą przewidywaną projektowaną ustawą jest nadanie nowego brzmienia art. 155 § 6 u.s.p., tj. przepisowi upoważniającemu Ministra Sprawiedliwości do wydania rozporządzenia określającego wysokość wynagrodzenia zasadniczego asystentów sędziów. W projektowanym przepisie obliuguje się Ministra Sprawiedliwości do określenia odrębnych stawek wynagrodzenia dla asystentów sędziów zajmujących stanowiska młodszego asystenta sędziego, asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego. Towarzyszy temu uzupełnienie wytycznych o wskazanie kwalifikacji i doświadczenia zawodowego wymaganych na poszczególnych stanowiskach asystenckich jako czynników, które należy wziąć pod uwagę przy kształtowaniu treści rozporządzenia.

Rozwiązanie to jest ukierunkowane na zapewnienie asystentom sędziego realnej perspektywy awansu finansowego w trakcie kariery zawodowej. Zagwarantuje ono, że awans zarówno pomiędzy dotychczasowymi stanowiskami asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego, jak i nowym stanowiskiem młodszego asystenta sędziego oraz stanowiskiem asystenta sędziego nie będzie miał wyłącznie symbolicznego i prestiżowego znaczenia, lecz będzie się wiązał z polepszeniem warunków płacowych. Pozwoli to na uniknięcie sytuacji, w której osobom zaczynającym pracę w charakterze asystenta sędziego oraz osobom legitymującym się dużym doświadczeniem i wysokimi kwalifikacjami można zaoferować zbliżone stawki wynagrodzeń. Spłaszczenie wynagrodzeń działa demotywująco i prowadzi do odejść doświadczonych asystentów z wymiaru sprawiedliwości, czemu proponowane rozwiązanie będzie przeciwdziałać, stanowiąc jednocześnie zachętę do podnoszenia kwalifikacji.

Ponadto w projektowanym przepisie wprost wskazano, że wysokość wynagrodzeń ma być kształtowana w postaci określenia tzw. „widełek”, tj. wskazania minimalnych i maksymalnych kwot wynagrodzenia zasadniczego dla poszczególnych stanowisk asystenckich. Pozwoli to na różnicowanie stawek wynagrodzeń, w zależności od kwalifikacji i doświadczenia zawodowego, również w obrębie grupy osób zajmujących ten sam rodzaj stanowiska, tj. młodszego asystenta sędziego, asystenta sędziego albo starszego asystenta sędziego. Wyeliminuje to podnoszone na tle dotychczasowego stanu prawnego wątpliwości co do istnienia podstaw normatywnych dla takiego różnicowania.

Projektodawca zakłada, że w nowym rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 155 § 6 u.s.p stawki wynagrodzenia zasadniczego dla poszczególnych stanowisk asystenckich zostaną ukształtowane następująco:

- 1) na stanowisku młodszego asystenta sędziego – od 5500 zł do 6500 zł;
- 2) na stanowisku asystenta sędziego – od 6500 zł do 8000 zł;
- 3) na stanowisku starszego asystenta sędziego – od 8000 zł do 9000 zł.

Zarówno minimalne, jak i maksymalne stawki powinny być wyższe od dotychczasowych, a przedziały wynagrodzeń dla poszczególnych rodzajów stanowisk powinny być rozłączne (nie powinny na siebie zachodzić).

Zmiany w art. 155d u.s.p. mają na celu odwołanie do sformułowania „stanowiska asystenckie” jako zbiorczego określenia oznaczającego stanowiska zajmowane przez asystentów sędziego. Jest to istotne w przepisie dotyczącym przydziału stanowisk poszczególnym sądom stosownie do potrzeb wynikających z ich obciążenia, przy wyartykułowanym już powyżej założeniu, że przydział stanowiska nie powinien determinować, czy należy na nim zatrudnić osobę spełniającą wymagania określone dla stanowiska młodszego asystenta sędziego, asystenta sędziego czy starszego asystenta sędziego. Tym samym przewiduje się, że w trybie określonym w art. 155d u.s.p. będzie przydzielane sądowi po prostu stanowisko asystenckie, a nie konkretny rodzaj takiego stanowiska.

Celem zmiany wprowadzanej w art. 155e § 3 u.s.p. jest wskazanie, że delegowanie asystenta sędziego bez jego zgody, jeżeli wymaga tego interes wymiaru sprawiedliwości, do pełnienia czynności w innym sądzie dotyczy wyłącznie asystentów na stanowiskach asystentów sędziego lub starszych asystentów sędziego, a zatem regulacja ta nie ma zastosowania do młodszych asystentów. Rozwiązanie takie jest uzasadnione okolicznością, że

osoby zajmujące stanowisko młodszego asystenta sędziego są studentami i delegowanie ich bez ich zgody poza sąd, w którym są zatrudnione, mogłoby im utrudnić lub uniemożliwić ukończenie studiów.

Przepis art. 2 projektowanej ustawy jest przepisem dostosowującym, stanowiącym, że dotychczasowe stanowiska asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego stają się odpowiednio stanowiskami asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego w rozumieniu wynikającym ze znowelizowanych przepisów. Projektowana norma służy usunięciu ewentualnych wątpliwości co do statusu dotychczasowych stanowisk asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego oraz zajmujących je osób.

Przepis art. 3 jest przepisem przejściowym, zgodnie z którym dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 155 § 6 u.s.p. zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie zmienionej niniejszą ustawą brzmienia tego przepisu, jednak nie dłużej niż przez 3 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Zakłada się, że Minister Sprawiedliwości powinien możliwie pilnie wydać nowe rozporządzenie, zarówno w celu stworzenia podstawy prawnej dla ustalania wynagrodzeń osób zatrudnionych na stanowisku młodszego asystenta sędziego, jak i w celu określenia nowych stawek wynagrodzeń także dla dotychczasowych asystentów sędziów. Do tego czasu jest jednak niezbędne utrzymanie w mocy dotychczasowych regulacji.

W projekcie wskazano, że ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR)
projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

Ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

Posel Paweł Śliz

I. Część wstępna

[1] Zwięzły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

Jaki problem jest rozwiązywany

Od kilku lat, zwłaszcza w dużych ośrodkach miejskich, obserwuje się trudności w obsadzaniu stanowisk asystenckich w sądach. Kandydaci posiadający odpowiednie kwalifikacje i predyspozycje preferują zatrudnienie w wolnych zawodach prawniczych lub sektorze prywatnym. Duże ośrodki miejskie, w których występuje problem pozyskania odpowiednich kandydatów na stanowiska asystenckie, są jednocześnie ośrodkami akademickimi, kształcącymi przyszłych prawników, którzy w celu zdobycia cenionego na rynku prawniczym doświadczenia już podczas studiów podejmują zatrudnienie w kancelariach prawnych, jak również w sądach czy prokuraturze – lecz jedynie na stanowiskach pomocniczych lub wspomagających.

W ocenie projektodawcy zasadne jest ustanowienie regulacji umożliwiających wykorzystanie potencjału intelektualnego studentów prawa dla dobra wymiaru sprawiedliwości i umożliwienie im zatrudnienia w sądach na stanowiskach merytorycznych, tj. na proponowanym stanowisku młodszego asystenta sędziego.

Zwięzły opis proponowanych rozwiązań

Projektowana ustawa ma na celu wprowadzenie zmian w zakresie regulacji dotyczących zawodu asystenta sędziego, obejmujących:

- 1) utworzenie nowego stanowiska młodszego asystenta sędziego,
- 2) wprowadzenie nowych zasad kształtowania wysokości wynagrodzeń asystentów sędziów.

Projekt zakłada utworzenie stanowiska młodszego asystenta sędziego jako dodatkowego, najniższego stanowiska w grupie stanowisk asystenckich, na którym będą mogli być zatrudniani studenci studiów prawniczych po ukończeniu III roku i złożeniu z wynikiem pozytywnym wszystkich egzaminów przewidzianych zwykłym programem I, II oraz III roku studiów.

Ukończenie III roku studiów jest momentem, w którym student nabywa kluczowe umiejętności i zyskuje wiedzę, którą potrafi już zastosować w praktyce. Zasadne jest wykorzystanie tego potencjału

i umożliwienie zatrudniania w sądach na stanowiskach młodszych asystentów studentów prawa, którzy w postępowaniu konkursowym wykażą odpowiedni poziom przygotowania merytorycznego.

Stanowisko młodszego asystenta sędziego będzie nowym rodzajem stanowiska, na którym będą mogli być zatrudniani w sądach asystenci sędziów, obok już funkcjonujących stanowisk asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego.

Projekt zakłada, że obowiązki i uprawnienia osób zajmujących stanowiska młodszych asystentów sędziów będą zasadniczo tożsame z obowiązkami i uprawnieniami osób na stanowiskach asystentów sędziów i starszych asystentów sędziów. Natomiast zadania poszczególnym asystentom będą przydzielane zgodnie z ich kompetencjami. Jedyną różnicą będzie brak możliwości delegowania młodszego asystenta bez jego zgody do innego sądu. Delegacja taka mogłoby powodować trudności w ukończeniu studiów.

W projekcie wskazano wymagania niezbędne do zatrudnienia na każdym z trzech rodzajów stanowisk asystenckich. Na stanowisku młodszego asystenta sędziego może być zatrudniony ten, kto:

- jest obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich,
- jest nieskazitelnego charakteru,
- jest studentem jednolitych studiów magisterskich na kierunku prawo i ukończył trzeci rok tych studiów,
- ukończył 20 lat.

Należy podkreślić, że warunkiem zatrudnienia na stanowisku młodszego asystenta sędziego jest nie tylko ukończenie III roku studiów prawniczych, lecz także zachowywanie statusu studenta tych studiów w okresie zatrudnienia. Odpowiada to założeniu, że okres zatrudnienia na stanowisku młodszego asystenta sędziego ma być zarówno czasem wdrożenia do wykonywania obowiązków asystenta sędziego i nabywania doświadczenia w tym zawodzie, jak i czasem przeznaczonym na uzupełnienie wykształcenia, tak aby dana osoba docelowo objęła stanowisko asystenta sędziego. Zaprzeszanie studiów będzie stanowiło podstawę wypowiedzenia umowy o pracę.

Do zajmowania stanowiska asystenta sędziego konieczne jest spełnienie wymagań określonych dla stanowiska młodszego asystenta sędziego, a ponadto ukończenie wyższych studiów prawniczych w Polsce i uzyskanie tytułu magistra lub ukończenie wyższych studiów prawniczych za granicą, które są uznawane w Polsce. Kryteria zatrudnienia na stanowisku asystenta sędziego nie ulegają zatem zmianie w stosunku do dotychczasowego stanu prawnego.

Co do zasady niezmienione pozostają również kryteria zatrudnienia na stanowisku starszego asystenta sędziego, z tym że do 10-letniego okresu zatrudnienia na stanowisku asystenckim będzie zaliczany zarówno czas zajmowania stanowiska asystenta sędziego, jak i czas zajmowania wprowadzanego stanowiska młodszego asystenta sędziego.

Projektowane przepisy stanowią, że asystenta sędziego na stanowisku młodszego asystenta sędziego zatrudnia się na czas określony, wynoszący maksymalnie 33 miesiące. Jest to czas przeznaczony na ukończenie stażu asystenckiego oraz studiów. Po spełnieniu tych warunków dany asystent zostanie przeniesiony na stanowisko asystenta sędziego i zostanie z nim zawarta umowa o pracę na czas nieokreślony. Jeżeli w okresie obowiązywania pierwszej umowy o pracę na czas określony (lub maksymalnie trzech takich umów, przez okres wynoszący łącznie maksymalnie 33 miesiące) osoba zajmująca stanowisko młodszego asystenta sędziego nie uzyska tytułu magistra na kierunku prawo, umowa wygaśnie z upływem okresu, na który została zawarta, i nie będzie możliwości dalszego zatrudnienia danej osoby na stanowisku asystenckim.

Asystent sędziego zatrudniany po raz pierwszy po ukończeniu studiów zostanie zatrudniony na stanowisku asystenta sędziego na podstawie umowy o pracę na czas określony. W okresie obowiązywania tej umowy jest on obowiązany do odbycia stażu asystenckiego. Po ukończeniu tego stażu, albo w przypadku spełniania określonego warunku zwolnienia z obowiązku odbycia stażu, z daną osobą będzie mogła zostać zawarta umowa o pracę na czas nieokreślony.

Nie przewidziano szczególnej regulacji dotyczącej rodzaju umowy o pracę zawieranej z asystentem sędziego zatrudnianym na stanowisku starszego asystenta sędziego. Pomimo funkcjonowania tego

rodzaju stanowiska w dotychczasowym stanie prawnym, regulacji takiej nie zawierają także obowiązujące przepisy. Zastosowanie w tym zakresie znajdują ogólne zasady kodeksowe.

Zgodnie z projektem, delegowanie asystenta sędziego bez jego zgody, jeżeli wymaga tego interes wymiaru sprawiedliwości, do pełnienia czynności w innym sądzie dotyczy wyłącznie asystentów na stanowiskach asystentów sędziego lub starszych asystentów sędziego, a zatem regulacja ta nie ma zastosowania do młodszych asystentów. Rozwiązanie takie jest uzasadnione okolicznością, że osoby zajmujące stanowisko młodszego asystenta sędziego są studentami i delegowanie ich bez ich zgody poza sąd, w którym są zatrudnione, mogłoby im utrudnić lub uniemożliwić ukończenie studiów.

Skutki braku zmiany stanu obecnego

Braki kadrowe w obszarze personelu asystenckiego. Utrzymujące się trudności w obsadzaniu stanowisk asystenckich w sądach, w szczególności w dużych miastach.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

- Tak
- Nie

Nie ma możliwości podjęcia alternatywnych, w stosunku do projektowanych rozwiązań, działań umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

Różnice pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Przedmiotem projektowanej zmiany jest wskazanie stanowiska młodszego asystenta sędziego jako nowego rodzaju stanowiska, na jakim mogą być zatrudniani w sądach asystenci sędziów, obok już funkcjonujących stanowisk asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego.

Projektowane rozwiązania w świetle prawa międzynarodowego i prawa UE

Projektowane rozwiązanie nie odbiegałoby od standardów przyjętych w Europie. Dla przykładu w Wielkiej Brytanii studia prawnicze funkcjonują jako studia licencjackie 3-letnie i prowadzą do uzyskania tytułu LLB (Bachelor of Laws). Po ich odbyciu absolwent może podejmować zatrudnienie w charakterze asystenta prawnego (paralegal).

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje warunków wykonywania zawodów prawniczych poza zawodem adwokata. Zasadniczo zawody prawnicze regulowane są na szczeblu krajowym. Funkcje pełnione przez pracowników wymiaru sprawiedliwości mogą być bardzo różne w poszczególnych systemach prawnych. Mogą wspomagać sędziów lub prokuratorów, zarządzać sądami, niekiedy mają kompetencje w pewnych postępowaniach. Poniżej przedstawiono charakterystykę stanowiska asystenta sędziego w wybranych krajach UE.

Rumunia

W skład Wysokiego Trybunału Kasacyjnego i Sprawiedliwości wchodzi zespół asystentów sędziego, którzy biorą udział w rozprawach. Ich obowiązki obejmują:

- zapewnienie odpowiedniego wypełniania zadań przez sekretarzy sądowych i archiwistów, aby umożliwić sprawny przebieg rozpraw, kierowanie pracą sekretarzy sądowych,
- przygotowywanie określonych sprawozdań w toku postępowania,
- rejestrowanie wniosków ustnych zgłoszonych do protokołu przez strony i prokuraturę oraz środków zarządzonych przez sąd,

- sporządzanie protokołów, z wyjątkiem protokołów rozprawy,
- udział w obradach z głosem doradczym,
- redagowanie wyroków.

Bulgaria

Asystenci sędziego i asystenci prokuratorscy

- asystenci sędziego są zatrudniani w sądach okręgowych i administracyjnych, sądach apelacyjnych, Najwyższym Sądzie Kasacyjnym i Najwyższym Sądzie Administracyjnym,
- asystenci prokuratorscy są zatrudniani w prokuraturze okręgowej i apelacyjnej, Urzędzie Najwyższego Prokuratora Kasacyjnego i Urzędzie Najwyższego Prokuratora Administracyjnego,
- na stanowisko asystenta sędziego lub asystenta prokuratora powoływane są osoby spełniające wymogi przewidziane dla kandydatów na stanowisko sędziego, prokuratora lub śledczego, które pomyślnie przeszły konkurs dla urzędników sądowych,
- asystentów sędziego powołuje dyrektor administracyjny danego sądu, asystentów prokuratora powołuje Prokurator Generalny lub dyrektor administracyjny danej prokuratury.

Francja

Sekretarze sądowi

Sekretarze sądowi zajmują się postępowaniami od strony technicznej. Wspomagają sędziów w sporządzaniu pism sądowych i są odpowiedzialni za uwierzytelnianie czynności sędziowskich w przypadkach przewidzianych w przepisach prawa.

Sekretarze współpracują z sędziami, pomagając im w przygotowywaniu i porządkowaniu akt oraz prowadzeniu analiz prawnych. Zgodnie z wytycznymi sędziów sporządzają projekty orzeczeń i pism sądowych. W ramach świadczenia usług polegających na udzielaniu informacji i pomocy obywatelom, sekretarze mogą być odpowiedzialni za udzielanie interesantom informacji, wskazówek lub pomocy w dopełnianiu formalności lub przeprowadzaniu procedur sądowych. Do zadań sekretarzy może należeć również prowadzenie szkoleń zawodowych.

Sekretarz wykonuje swoje zadania w różnych wydziałach sądów. W zależności od wielkości i struktury sądu, sekretarz może pełnić obowiązki kierownika lub zastępcy kierownika sekretariatu lub kierownika wydziału.

Luksemburg

Sekretarze

Główny sekretarz kieruje pracą sekretariatu i zarządza jego personelem. Do zadań administracyjnych głównego sekretarza należy w szczególności doręczanie dokumentów adwokatom i osobom fizycznym, wydawanie odpisów z akt sprawy, przyjmowanie składanych testamentów holograficznych, przyjmowanie przyrzeczenia od sekretarzy, przygotowywanie zgromadzeń ogólnych, prowadzenie statystyk i nadzór nad archiwami. Główny sekretarz przyjmuje również skargi dotyczące braku bezstronności sędziego.

Zadaniem sekretarzy jest wspieranie sędziego w wykonywaniu przez niego czynności, tzn. podczas rozpraw, wysłuchania stron, czynności wyjaśniających, wizji lokalnych, autopsji, sporządzania spisów majątku w postępowaniu upadłościowym, redagowania orzeczeń oraz wysłuchania osób znajdujących się pod opieką lub kuratelą. Sędzia nie może wykonywać czynności urzędowych bez udziału sekretarza.

Projektowane rozwiązania przejściowe i dostosowujące

Przepisy dostosowujące projektowanej ustawy stanowią, że dotychczasowe stanowiska asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego stają się odpowiednio stanowiskami asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego w rozumieniu wynikającym ze znowelizowanych przepisów.

Przepis przejściowy stanowi, że dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 155 § 6 u.s.p. zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie

zmienionego niniejszą ustawą brzmienia tego przepisu, jednak nie dłużej niż przez 3 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Zakłada się, że Minister Sprawiedliwości powinien możliwie pilnie wydać nowe rozporządzenie, zarówno w celu stworzenia podstawy prawnej dla ustalania wynagrodzeń osób zatrudnionych na stanowisku młodszego asystenta sędziego, jak i w celu określenia nowych stawek wynagrodzeń także dla dotychczasowych asystentów sędziów. Do tego czasu jest jednak niezbędne utrzymanie w mocy dotychczasowych regulacji.

Proponowany termin wejścia w życie ustawy

Zakłada się, że projektowana ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

Kandydaci na stanowiska asystenckie, bez względu na to, czy będą studentami, czy absolwentami prawa, będą ubiegać się o zatrudnienie w postępowaniu konkursowym, w toku którego ich wiedza oraz predyspozycje zostaną zweryfikowane. Eliminuje to zagrożenie, że pojawienie się studentów na stanowiskach asystenckich doprowadzi do obniżenia jakości pracy asystentów sędziów. Przeciwnie, jest to szansa na pozyskanie szczególnie wyróżniających się wiedzą młodych ludzi, z założeniem, że umożliwienie im podjęcia pracy asystenta sędziego jeszcze podczas studiów zachęci ich do kontynuowania kariery w tym zawodzie również po uzyskaniu tytułu magistra na kierunku prawo, co miałoby pozytywny wpływ na funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości, zmagającego się z brakami kadrowymi w obszarze personelu asystenckiego.

Projektowane rozwiązanie polegające na wprowadzeniu nowych zasad kształtowania wysokości wynagrodzeń asystentów sędziów ukierunkowane jest na zapewnienie asystentom sędziego realnej perspektywy awansu finansowego w trakcie kariery zawodowej. Zagwarantuje ono, że awans zarówno pomiędzy dotychczasowymi stanowiskami asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego, jak i nowym stanowiskiem młodszego asystenta sędziego oraz stanowiskiem asystenta sędziego nie będzie miał wyłącznie symbolicznego i prestiżowego znaczenia, lecz będzie się wiązał z polepszeniem warunków płacowych. Pozwoli to na uniknięcie sytuacji, w której osobom zaczynającym pracę w charakterze asystenta sędziego oraz osobom legitymującym się dużym doświadczeniem i wysokimi kwalifikacjami można zaoferować zbliżone stawki wynagrodzeń. Spłaszczenie wynagrodzeń działa demotywująco i prowadzi do odejść doświadczonych asystentów z wymiaru sprawiedliwości, czemu proponowane rozwiązanie będzie przeciwdziałać, stanowiąc jednocześnie zachętę do podnoszenia kwalifikacji.

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Projektowane zmiany nie będą miały wpływu na mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (MŚP).

Projektowana regulacja wpłynie natomiast na zwiększenie dostępności na rynku pracy – w przypadku studentów jednolitych studiów magisterskich na kierunku prawo, którzy ukończyli III rok nauki - poprzez utworzenie stanowiska młodszego asystenta sędziego jako dodatkowego, najniższego stanowiska w grupie stanowisk asystenckich, na którym będą mogli być zatrudniani studenci studiów prawniczych po ukończeniu III roku i złożeniu z wynikiem pozytywnym wszystkich egzaminów przewidzianych zwykłym programem I, II oraz III roku studiów.

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Podmioty, na które wpływa projekt oraz ich liczebność

- Minister Sprawiedliwości – upoważnienie do wydania rozporządzenia określającego wysokość wynagrodzenia zasadniczego asystentów sędziów - określenie odrębnych stawek wynagrodzenia dla asystentów sędziów zajmujących stanowiska młodszego asystenta sędziego, asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego.
- Studenci jednolitych studiów magisterskich na kierunku prawo, którzy ukończyli III rok studiów (ok. 16 tys. osób).

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w roku akademickim 2023/2024 liczba studentów prawa ogółem była na poziomie 49 526, w tym 40 385 stanowili studenci jednolitych studiów magisterskich. Oznacza to, że każdego roku liczba studentów IV i V roku łącznie to 16 154 osób. Jest to potencjalna grupa osób, które mogą skorzystać z projektowanego rozwiązania i aplikować na stanowisko młodszego asystenta sędziego.

- Sądy powszechne – 377, w tym: sądy rejonowe – 319, sądy okręgowe – 47, sądy apelacyjne – 11.

Z danych Ministerstwa Sprawiedliwości wynika, że według stanu na 31 grudnia 2024 r., w sądach rejonowych, okręgowych i apelacyjnych limit etatów asystenckich był równy 4 344,2, natomiast obsada wyniosła 4 083,4 etatu. W tym samym okresie liczba etatów sędziowskich była na poziomie 10 546. Jednocześnie należy wskazać, że dzięki środkom z ustawy budżetowej na 2025 r. do sądów powszechnych przydzielono kolejnych 1 159 etatów asystentów sędziów.

Przewidywane skutki finansowe

Projektowana zmiana ustawy ma na celu wprowadzenie zmian w zakresie regulacji dotyczących zawodu asystenta sędziego, obejmujących m.in. wprowadzenie nowych zasad kształtowania wysokości wynagrodzeń asystentów sędziów. Nowe wysokości stawek wynagrodzenia zasadniczego dla poszczególnych stanowisk asystenckich (młodszego asystenta sędziego, asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego) określone zostaną przez Ministra Sprawiedliwości w nowym rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 155 § 6 u.s.p., z uwzględnieniem kwalifikacji i doświadczenia zawodowego oraz rodzaju i charakteru czynności wykonywanych przez asystentów sędziów.

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

W ustawie budżetowej z dnia 9 stycznia 2025 r. na rok 2025 (Dz.U. z 2025 r. poz. 63) w części 15 *Sądy powszechne* zostały zabezpieczone środki na zwiększenie funduszu wynagrodzeń pracowników jednostek sądownictwa, w tym asystentów sędziów, o 5 % (w związku z ustaleniem wysokości średniorocznego wskaźnika wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok 2025 na poziomie 105,0 %), jak również środki na dodatkowe podwyższenie wynagrodzeń tych pracowników. Ponadto w ustawie budżetowej w części 15 budżetu państwa zabezpieczone zostały środki na wynagrodzenia dla 1 159 dodatkowych etatów asystentów sędziów.

Projektowane zmiany ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych nie spowodują dodatkowych skutków finansowych i zostaną poniesione w ramach ww. środków zabezpieczonych w budżecie w części 15 *Sądy powszechne* na rok 2025.

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

➤ Nie

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

➤ Tak

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

➤ Tak

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

➤ Tak

BEOS-WPEiM-444/25

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej komisijnego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (przedstawiciel wnioskodawcy: poseł Paweł Śliz)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

Projekt zakłada zmianę art. 147 § 4, art. 155, art. 155a § 6, art. 155ca, art. 155d oraz art. 155e ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych¹ (dalej: ustawa o u.s.p.). Nowelizacja przewiduje, że asystenci sędziów będą zatrudniani na stanowiskach: młodszego asystenta sędziego, asystenta sędziego, starszego asystenta sędziego (proponowany art. 147 § 4 ustawy o u.s.p.). Będzie to oznaczało wprowadzenie nowego stanowiska – młodszego asystenta sędziego – jako najniższego stanowiska asystenckiego w sądzie. W odniesieniu do każdego ze stanowisk asystenckich projekt określa wymagane kwalifikacje. Na stanowisku młodszego asystenta będzie można zatrudnić studenta jednolitych studiów magisterskich na kierunku prawo, jeśli ukończy on trzeci rok studiów. Do wykonywania stanowiska asystenta sędziego oraz stanowiska starszego asystenta sędziego konieczne będzie – tak jak dotychczas – ukończenie wyższych studiów prawniczych w Polsce oraz uzyskanie tytułu magistra lub ukończenie studiów zagranicznych uznanych w Polsce. Umowa o pracę na stanowisku młodszego asystenta będzie zawierana na czas określony nie dłuższy niż 33 miesiące. Młodszy asystent, który ukończy studia wyższe w Polsce i uzyska tytuł magistra lub ukończy studia zagraniczne uznane w Polsce, uzyska stanowisko asystenta sędziego i zostanie zatrudniony na czas nieokreślony. Na stanowisku asystenta sędziego zatrudnienie będzie

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 334, ze zmianami.

następowało na podstawie umowy na czas określony, a jeśli asystent ukończy staż albo będzie z niego zwolniony, umowa będzie zawierana na czas nieokreślony.

Projekt zawiera upoważnienie dla Ministra Sprawiedliwości do wydania rozporządzenia określającego minimalną i maksymalną wysokość wynagrodzenia zasadniczego asystentów sędziów zajmujących poszczególne stanowiska (młodszego asystenta, asystenta, starszego asystenta) – proponowana zmiana art. 155 § 6 ustawy o u.s.p. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie obowiązującego art. 155 § 6 ustawy o u.s.p. będą obowiązywały do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych, nie dłużej jednak niż przez 3 miesiące od dnia wejścia proponowanej ustawy.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Odnosząc się do przepisów projektu ustawy, należy wskazać art. 45 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (dalej: TfUE), ustanawiający swobodę przepływu pracowników wewnątrz Unii.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Projekt przewiduje wymóg posiadania obywatelstwa polskiego w odniesieniu do osoby zatrudnionej na stanowisku asystenckim w sądzie (proponowany art. 155 § 1a-1c ustawy o u.s.p.).

Zasada swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii obejmuje zniesienie wszelkiej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową między pracownikami państw członkowskich w zakresie zatrudnienia (art. 45 ust. 1 i 2 TfUE). Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: TSUE) swoboda przepływu pracowników oznacza zniesienie także barier o charakterze niedyskryminującym. TSUE uznaje za sprzeczne z art. 45 TfUE regulacje krajowe, które uniemożliwiają lub zniechęcają pracownika – obywatela UE do skorzystania ze swobody przemieszczania się do innego państwa członkowskiego. Postanowienia art. 45 TfUE nie mają jednak zastosowania do zatrudnienia w administracji publicznej (art. 45 ust. 4 TfUE). Wyłączenie to ma charakter wyjątku, a jego treść, wraz z pojęciem „administracja publiczna”, jest przedmiotem orzecznictwa TSUE².

² Zob. m.in. wyroki TSUE: z 17 grudnia 1980 r. w sprawie Komisja przeciwko Belgii, 149/79, ECLI:EU:C:1980:297, pkt 10, 12, 18 i 19; z 16 czerwca 1987 r. w sprawie Komisja przeciwko Włochom, 225/85, ECLI:EU:C:1987:284, pkt 7; z 2 lipca 1996 r. w sprawie Komisja przeciwko Grecji, C-290/94, ECLI:EU:C:1996:265, pkt 2; z 30 września 2003 r. w sprawie Colegio de Oficiales de la Marina Mercante Española, C-405/01, ECLI:EU:C:2003:515, pkt 40; z 30 września 2003 r. w sprawie Anker i inni, C-47/02, ECLI:EU:C:2003:516, pkt 57-60; z 10 września 2014 r. w sprawie Haralambidis, C-270/13, ECLI:EU:C:2014:2185, pkt 42-45; z 6

TSUE stwierdził, że pojęcie administracji publicznej w rozumieniu przepisów TfUE należy interpretować i stosować jednolicie w całej Unii i w związku z tym nie może być w pełni pozostawione uznaniu państw członkowskich. Zgodnie z orzecznictwem TSUE art. 45 ust. 4 TfUE będzie miał zastosowanie tylko do stanowisk, które są związane z bezpośrednim lub pośrednim udziałem w wykonywaniu władzy powierzanej przez prawo publiczne oraz funkcji, które mają na celu ochronę ogólnych interesów państwa lub władz publicznych i wymagają zatem od osób dysponujących tymi uprawnieniami istnienia szczególnej relacji solidarności z państwem oraz wzajemności praw i obowiązków leżących u podstaw więzów obywatelstwa. TSUE stoi na stanowisku, że art. 45 ust. 4 TfUE może być zastosowany wówczas, gdy wykonywanie uprawnień przyznanych przez prawo publiczne odbywa się regularnie oraz nie jest bardzo niewielką częścią prowadzonej aktywności. Wyłączenia określonego w art. 45 ust. 4 TfUE nie stosuje się natomiast do stanowisk, które podlegają wprowadzie państwu lub innym podmiotom prawa publicznego, jednak nie wiążą się ze współdziałaniem przy wykonywaniu zadań należących do administracji publicznej we właściwym znaczeniu.

Dodatkową wskazówką interpretacyjną może być treść komunikatu Komisji z 11 grudnia 2002 r. dotyczącego swobody przepływu pracowników³ oraz komunikatu Komisji z 13 lipca 2010 r. do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów *Potwierdzenie zasady swobodnego przepływu pracowników: prawa oraz główne zmiany*⁴. Komisja Europejska uważa, że wyjątek dotyczący administracji publicznej odnosi się przede wszystkim do sił zbrojnych, policji, wymiaru sprawiedliwości, administracji skarbowej oraz dyplomacji⁵. Może odnosić się do stanowisk w administracji publicznej szczebla centralnego lub lokalnego, których sprawowanie zakłada wykonywanie władzy państwowej, w związku z procesem tworzenia lub stosowania prawa oraz nadzoru nad jednostkami podporządkowanymi. Zgodnie z orzecznictwem TSUE Komisja podkreśla, że art. 45 ust. 4 TfUE ma charakter wyjątku, który należy interpretować w sposób zawężający, a kryteria kwalifikujące do skorzystania z wyjątku należy rozpatrywać indywidualnie.

Zgodnie z ustawą o u.s.p. asystent sędziego wykonuje czynności zmierzające do przygotowania spraw sądowych do rozpoznania oraz czynności z zakresu działalności administracyjnej sądów, polegającej na zapewnieniu

października 2015 r. w sprawie Brouillard, C-298/14, ECLI:EU:C:2015:652, pkt 30-32; z 22 czerwca 2017 r. w sprawie Bechtel, C-20/16, pkt 34 i 35.

³ *Communication from the Commission "Free movement of workers – achieving the full benefits and potential"* (COM(2002) 694 final). Dokument niedostępny w języku polskim.

⁴ KOM(2010) 373 wersja ostateczna.

⁵ Jednocześnie Komisja Europejska wyraźnie zastrzega, że nie wszystkie stanowiska w wymienionych przez nią dziedzinach administracji publicznej wiążą się z wykonywaniem władzy publicznej i odpowiedzialnością za ochronę ogólnych interesów państwa.

właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu, bezpośrednio związanego ze sprawowaniem przez sąd wymiaru sprawiedliwości oraz wykonywaniem innych zadań określonych w ustawach i wiążącym Rzeczpospolitą Polską prawie międzynarodowym (art. 155 § 1 w związku z art. 8 pkt 2 oraz art. 1 § 2 i 3 ustawy o u.s.p). Asystenci sędziów nie biorą bezpośredniego udziału w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości, ale zakres i sposób wykonywania powierzonych im zadań mają wpływ na wykonywanie zadań powierzonych sądom.

Można uznać, że zatrudnienie asystenta sędziego jest zatrudnieniem w administracji publicznej, spełniającym kryterium wyjątku przewidzianego w art. 45 ust. 4 TfUE. Wymóg obywatelstwa polskiego jest więc usprawiedliwiony i zasada swobody przepływu pracowników nie ma zastosowania do stanowisk asystenckich w sądach. Proponowana regulacja nie jest sprzeczna z prawem UE.

4. Konkluzja

Komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Piotr Chybalski
/podpisano elektronicznie/

Deskryptory bazy REX: obywatelstwo, projekt ustawy, sądownictwo, zatrudnienie
Zweryfikował: Tomasz Jaroszyński

Warszawa, 20 marca 2025 r.

BEOS-WPEiM-445/25

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SPS-III.020.54.3.2025

Data wpływu 20.03.2025

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia, czy komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (przedstawiciel wnioskodawcy: poseł Paweł Śliz) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projekt zakłada zmianę art. 147 § 4, art. 155, art. 155a § 6, art. 155ca, art. 155d oraz art. 155e ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych¹ (dalej: ustawa o u.s.p.). Nowelizacja przewiduje, że asystenci sędziów będą zatrudniani na stanowiskach: młodszego asystenta sędziego, asystenta sędziego, starszego asystenta sędziego (proponowany art. 147 § 4 ustawy o u.s.p.). Będzie to oznaczało wprowadzenie nowego stanowiska – młodszego asystenta sędziego – jako najniższego stanowiska asystenckiego w sędzi. W odniesieniu do każdego ze stanowisk asystenckich projekt określa wymagane kwalifikacje. Na stanowisku młodszego asystenta będzie można zatrudnić studenta jednolitych studiów magisterskich na kierunku prawo, jeśli ukończy on trzeci rok studiów. Do wykonywania stanowiska asystenta sędziego oraz stanowiska starszego asystenta sędziego konieczne będzie – tak jak dotychczas – ukończenie wyższych studiów prawniczych w Polsce oraz uzyskanie tytułu magistra lub ukończenie studiów zagranicznych uznanych w Polsce. Umowa o pracę na stanowisku młodszego asystenta będzie zawierana na czas określony nie dłuższy niż 33 miesiące. Młodszy asystent, który ukończy studia wyższe w Polsce i uzyska tytuł magistra lub ukończy studia zagraniczne uznane w Polsce, uzyska stanowisko asystenta sędziego i zostanie zatrudniony na czas nieokreślony. Na stanowisku asystenta sędziego zatrudnienie będzie następowało na podstawie umowy na czas określony, a jeśli asystent ukończy staż albo będzie z niego zwolniony, umowa będzie zawierana na czas nieokreślony.

Projekt zawiera upoważnienie dla Ministra Sprawiedliwości do wydania rozporządzenia określającego minimalną i maksymalną wysokość wynagrodzenia zasadniczego asystentów sędziów zajmujących poszczególne

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 334, ze zmianami.

stanowiska (młodszego asystenta, asystenta, starszego asystenta) – proponowana zmiana art. 155 § 6 ustawy o u.s.p. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie obowiązującego art. 155 § 6 ustawy o u.s.p. będą obowiązywały do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych, nie dłużej jednak niż przez 3 miesiące od dnia wejścia proponowanej ustawy.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Piotr Chybalski
/podpisano elektronicznie/

Deskryptory bazy REX: obywatelstwo, projekt ustawy, sądownictwo, zatrudnienie
Zweryfikował: Tomasz Jaroszyński

SĄD NAJWYŻSZY

Warszawa, 19 marca 2025 r.

BSA III.021.13.2025

Pan

Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 14 marca 2025 r., SPS-III.020.54.2025, mając na uwadze treść art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jednolity: Dz.U. z 2024 r. poz. 622), w świetle którego Sąd Najwyższy może opiniować projekty tylko takich ustaw i innych aktów normatywnych, na podstawie których orzekają i funkcjonują sądy, a także innych projektów ustaw w zakresie, w jakim mają one wpływ na sprawy należące do właściwości Sądu Najwyższego, w załączeniu uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do *komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych*.

Z poważaniem,

dr hab. Małgorzata Manowska

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

I dz. *SPS-III.020.54.7.2025*

Data wpływu *20.03.25r.*

BSA III.021.13.2025

Uwagi dotyczące komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych

Przedstawiony do zaopiniowania projekt Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka ma na celu wprowadzenie do ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334 i 1907; dalej: **p.u.s.p.**) zmian dotyczących asystentów sędziów. Proponuje się utworzenie nowego stanowiska - młodszego asystenta sędziego, obok już istniejących - asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego, a także zmianę delegacji zawartej w art. 155 § 6 p.u.s.p. w celu wprowadzenia nowych zasad kształtowania wysokości wynagrodzeń osób zatrudnionych na tych stanowiskach.

Wątpliwości budzi wymaganie, aby młodszym asystentem sędziego mogła zostać osoba, która jest studentem jednolitych studiów magisterskich na kierunku prawo i ukończyła trzeci rok tych studiów (projektowany art. 155 § 1a pkt 3 p.u.s.p.). W świetle uzasadnienia projektu przez ukończenie trzeciego roku studiów prawniczych rozumie się złożenie wszystkich przewidzianych programem studiów egzaminów, a w deklarowanych skutkach regulacji wskazuje się, że kryterium tym jest złożenie z wynikiem pozytywnym wszystkich egzaminów przewidzianych zwykłym programem I, II oraz III roku studiów. Odnosząc się do tak opisanych kryteriów, należy zauważyć, że programy studiów na kierunku prawo na poszczególnych uczelniach nie są tożsame i nie istnieje pojęcie „zwykłego programu” na I, II i III roku studiów. W rezultacie, zakres przygotowania poszczególnych kandydatów może się istotnie różnić z przyczyn od nich niezależnych. Przykładowo, na niektórych uczelniach przedmiot postępowanie cywilne, zupełnie podstawowy z punktu widzenia pracy w sądzie, jest ujęty w programie dopiero na czwartym roku studiów. Z tych względów należy rozważyć, czy właściwszym kryterium nie byłoby ukończenie czwartego roku studiów.

W świetle projektowanych przepisów młodszy asystent sędziego ma być zatrudniony na podstawie umowy o pracę na okres nie dłuższy niż 33 miesiące. Nie można wykluczyć, że w tym okresie zostanie skreślony z listy studentów, projekt nie określa jednak wprost, jakie skutki spowoduje to dla jego zatrudnienia. W uzasadnieniu projektu wskazuje się, że zastosowanie znajdą wówczas przepisy art. 36 § 1 k.p. określające terminy wypowiedzenia umowy o pracę. Oznacza to jednak, że osoba zatrudniona na stanowisku młodszego asystenta sędziego będzie przez okres od chwili, kiedy została skreślona z listy studentów, do upływu okresu wypowiedzenia zatrudniona na tym stanowisku, mimo że nie spełnia już wymagania bycia studentem jednolitych studiów magisterskich na kierunku prawo. Tymczasem, w innym miejscu uzasadnienia projektu kategorycznie stwierdza się, że warunkiem zatrudnienia na stanowisku młodszego asystenta sędziego jest „zachowanie statusu studenta tych studiów w okresie zatrudnienia”. Jednocześnie też z uzasadnienia wynika, że „Jeżeli w okresie obowiązywania pierwszej umowy o pracę na czas określony (lub maksymalnie trzech takich umów, przez okres wynoszący łącznie maksymalnie 33 miesiące) osoba zajmująca stanowisko młodszego asystenta sędziego nie uzyska tytułu magistra na kierunku prawo, umowa wygaśnie z upływem okresu, na który została zawarta, i nie będzie możliwości dalszego zatrudnienia danej osoby na stanowisku asystenckim”. Tu z kolei przewiduje się skutek w postaci wygaśnięcia umowy, przy czym nie wiadomo, czy dopuszcza się trwanie zatrudnienia osoby, która nie ukończy studiów, do czasu wygaśnięcia okresu, na jaki umowa została zawarta, tylko, gdy ma ona wciąż status studenta, czy także wtedy, gdy została skreślona z listy studentów. Brak w tym zakresie w projekcie propozycji jasnej regulacji i spójnego, wyczerpującego uzasadnienia.

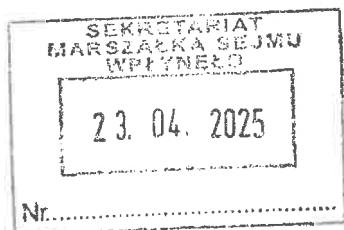
W uzasadnieniu wskazano ponadto, że do umów zawieranych z młodszymi asystentami sędziów znajdzie zastosowanie art. 30 § 4 k.p., który stanowi, że „w oświadczeniu pracodawcy o wypowiedzeniu umowy o pracę zawartej na czas określony lub umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony lub o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia powinna być wskazana przyczyna uzasadniająca wypowiedzenie lub rozwiązanie umowy”. Należy zauważyć, że w przepisie tym mowa także o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia. W uzasadnieniu projektu brak jednak wyjaśnienia (czy też wykluczenia), czy utrata statusu studenta mogłaby być traktowana jako zawiniona przez pracownika utrata uprawnień koniecznych do wykonywania pracy na zajmowanym stanowisku, skutkująca rozwiązaniem stosunku pracy bez wypowiedzenia (art. 52 § 1 pkt 3 k.p.). Uzasadnienie zawiera wprawdzie stwierdzenie, że „zaprzestanie studiów będzie stanowiło podstawę wypowiedzenia umowy o pracę”, niemniej przywołanie w nim w całości art. 30 § 4 k.p. może być źródłem powyższej wątpliwości, a treść proponowanych przepisów nie zawiera żadnego rozstrzygnięcia tej kwestii.

Projekt nie nakłada na młodszego asystenta sędziego obowiązku poinformowania pracodawcy o skreśleniu z listy studentów ani innego mechanizmu weryfikacji jego statusu studenta w trakcie trwania zatrudnienia, podczas gdy – jak wskazano powyżej – z uzasadnienia projektu wynika, że ma on mieć taki status przez okres zatrudnienia, a nie tylko w chwili konkursu na stanowisko asystenckie.

**SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**
X kadencja
Komisja Sprawiedliwości
i Praw Człowieka

Warszawa ²³ kwietnia 2025 r.

Pan Szymon Hołownia

**Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku

Odpowiadając na pismo z dnia 3 kwietnia br. dotyczące komisyjnej inicjatywy ustawodawczej w sprawie zmiany ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych przesyłam uzasadnienie przedmiotowego projektu ustawy uzupełnione o założenia aktu wykonawczego, który podlegać będzie zmianom wynikającym z proponowanej nowelizacji.

Z wyrazami szacunku

Przewodniczący Komisji

Paweł Śliz

Dot. sprawy: SPS-III.020.54.10.2025

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SPS-III.020.54.17.2025

Data wpływu 23.04.2025

UZASADNIENIE

(uzupełnione)

Projektowana ustawa ma na celu wprowadzenie zmian w zakresie regulacji dotyczących zawodu asystenta sędziego, obejmujących:

- 1) utworzenie nowego stanowiska młodszego asystenta sędziego;
- 2) wprowadzenie nowych zasad kształtowania wysokości wynagrodzeń asystentów sędziów.

Projekt zakłada utworzenie stanowiska młodszego asystenta sędziego jako dodatkowego, najniższego stanowiska w grupie stanowisk asystenckich, na którym będą mogli być zatrudniani studenci studiów prawniczych po ukończeniu III roku i złożeniu z wynikiem pozytywnym wszystkich egzaminów przewidzianych zwykłym programem I, II oraz III roku studiów.

Od kilku lat, zwłaszcza w dużych ośrodkach miejskich, obserwuje się trudności w obsadzaniu stanowisk asystenckich w sądach. Kandydaci posiadający odpowiednie kwalifikacje i predyspozycje preferują zatrudnienie w wolnych zawodach prawniczych lub sektorze prywatnym. Duże ośrodki miejskie, w których występuje problem pozyskania odpowiednich kandydatów na stanowiska asystenckie, są jednocześnie ośrodkami akademickim, kształcącymi przyszłych prawników, którzy w celu zdobycia cenionego na rynku prawniczym doświadczenia już podczas studiów podejmują zatrudnienie w kancelariach prawnych, jak również w sądach czy prokuraturze – lecz jedynie na stanowiskach pomocniczych lub wspomagających. W ocenie projektodawcy zasadne jest ustanowienie regulacji umożliwiających wykorzystanie potencjału intelektualnego studentów prawa dla dobra wymiaru sprawiedliwości i umożliwienie im zatrudnienia w sądach na stanowiskach merytorycznych, tj. właśnie na proponowanym stanowisku młodszego asystenta sędziego.

Jednocześnie wymaga podkreślenia, że kandydaci na stanowiska asystenckie, bez względu na to, czy będą studentami, czy absolwentami prawa, będą ubiegać się o zatrudnienie w postępowaniu konkursowym, w toku którego ich wiedza oraz predyspozycje zostaną zweryfikowane. Eliminuje to zagrożenie, że pojawienie się studentów na stanowiskach asystenckich doprowadzi do obniżenia jakości pracy asystentów sędziów. Przeciwnie, jest to szansa na pozyskanie szczególnie wyróżniających się wiedzą młodych ludzi, z założeniem, że

umożliwienie im podjęcia pracy asystenta sędziego jeszcze podczas studiów zachęci ich do kontynuowania kariery w tym zawodzie również po uzyskaniu tytułu magistra na kierunku prawo, co miałoby pozytywny wpływ na funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości, zmagającego się z brakami kadrowymi w obszarze personelu asystenckiego.

Należy odnotować, że na większości kierunków studiów odstąpiono od tradycyjnej ścieżki edukacji, która polegała na odbyciu pięcioletnich jednolitych studiów magisterskich, na rzecz trzyletnich studiów licencjackich. Uznaje się bowiem, że osoba, która ukończyła trzyletnie studia pierwszego stopnia, jest dostatecznie przygotowana do podejmowania zatrudnienia przy pracach umysłowych, wymagających specjalistycznych kwalifikacji. Studia prawnicze w Polsce zachowały wprawdzie status jednolitych studiów magisterskich, jednak należy uznać, że ukończenie III roku studiów jest momentem, w którym student nabywa kluczowe umiejętności i zyskuje wiedzę, którą potrafi już zastosować w praktyce. Zasadne jest wykorzystanie tego potencjału i umożliwienie zatrudniania w sądach na stanowiskach młodszych asystentów studentów prawa, którzy w postępowaniu konkursowym wykażą odpowiedni poziom przygotowania merytorycznego.

Warto zwrócić uwagę, że rozwiązanie takie nie odbiegałoby od standardów przyjętych w Europie. Dla przykładu w Wielkiej Brytanii studia prawnicze funkcjonują jako studia licencjackie 3-letnie i prowadzą do uzyskania tytułu LLB (Bachelor of Laws). Po ich odbyciu absolwent może podejmować zatrudnienie w charakterze asystenta prawnego (paralegal).

Wprowadzenie omówionego rozwiązania wymaga zmian w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334 i 1907, dalej: u.s.p.), która zawiera regulacje dotyczące statusu i zasad zatrudniania asystentów sędziów. Zmiany te są przedmiotem art. 1 projektowanej ustawy.

Zmiana art. 147 § 4 u.s.p służy wskazaniu stanowiska młodszego asystenta sędziego jako nowego rodzaju stanowiska, na jakim mogą być zatrudniani w sądach asystenci sędziów, obok już funkcjonujących stanowisk asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego. Przepis ten jednocześnie przesądza, że termin „asystent sędziego” bez żadnego dookreślenia odnosi się do każdego asystenta sędziego niezależnie od rodzaju zajmowanego przez niego stanowiska. Jeżeli natomiast istnieje potrzeba odniesienia się do konkretnego rodzaju stanowiska asystenckiego, to zarówno w przepisach dotychczas obowiązujących, jak i wprowadzanych projektowaną ustawą stosuje się odpowiednie określenia obejmujące wyraz „stanowisko” (stanowisko młodszego asystenta sędziego, stanowisko asystenta sędziego, stanowisko starszego asystenta

sędziego). Niektóre ze zmian przewidzianych w projektowanej ustawie (np. zmiana w art. 155a § 6 u.s.p.) służą wprowadzeniu konsekwentnych rozwiązań w tym zakresie.

Przepis art. 147 § 4 u.s.p. ma istotne znaczenie dla prawidłowego stosowania zarówno tych przepisów ustawy ustrojowej, które odnoszą się ogólnie do „asystenta sędziego”, jak i przepisów ustaw proceduralnych, które określają zakres uprawnień procesowych asystentów sędziów bez odwoływania się do rodzaju zajmowanych przez nich stanowisk. Projektowana ustawa nie wprowadza w tym zakresie nowego rozwiązania, gdyż tę samą funkcję art. 147 § 4 u.s.p. pełni w dotychczasowym stanie prawnym, w którym funkcjonują dwa rodzaje stanowisk asystenckich: asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego.

Z projektowanego brzmienia art. 147 § 4 u.s.p. wynika zatem, że obowiązki i uprawnienia osób zajmujących stanowiska młodszych asystentów sędziów będą zasadniczo tożsame z obowiązkami i uprawnieniami osób na stanowiskach asystentów sędziów i starszych asystentów sędziów. Jedyną różnicą będzie brak możliwości delegowania młodszego asystenta bez jego zgody do innego sądu (wyjątek ten jest statuowany w zmienianym art. 155e § 3 u.s.p., omówionym poniżej). Natomiast zadania poszczególnym asystentom będą przydzielane zgodnie z ich kompetencjami.

Wymagania niezbędne do zatrudnienia na każdym z trzech rodzajów stanowisk asystenckich zostały wskazane w projektowanych przepisach art. 155 § 1a–1c u.s.p. Z regulacji § 1a wynika, że na stanowisku młodszego asystenta sędziego może być zatrudniony ten, kto:

- 1) jest obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich;
- 2) jest nieskazitelnego charakteru;
- 3) jest studentem jednolitych studiów magisterskich na kierunku prawo i ukończył trzeci rok tych studiów;
- 4) ukończył 20 lat.

Należy podkreślić, że zgodnie z projektowanym art. 155 § 1a pkt 3 u.s.p. warunkiem zatrudnienia na stanowisku młodszego asystenta sędziego jest nie tylko ukończenie trzeciego roku studiów prawniczych, lecz także zachowywanie statusu studenta tych studiów w okresie zatrudnienia. Odpowiada to założeniu, że okres zatrudnienia na stanowisku młodszego asystenta sędziego ma być czasem wdrożenia do wykonywania obowiązków asystenta sędziego i nabywania doświadczenia w tym zawodzie, jak i czasem przeznaczonym na

uzupełnienie wykształcenia, tak aby dana osoba docelowo objęła stanowisko asystenta sędziego. Zaprzeszanie studiów będzie stanowiło podstawę wypowiedzenia umowy o pracę.

Do zajmowania stanowiska asystenta sędziego konieczne jest spełnienie wymagań, o których mowa w § 1a pkt 1 i 3-4, a ponadto ukończenie wyższych studiów prawniczych w Polsce i uzyskanie tytułu magistra lub ukończenie wyższych studiów prawniczych za granicą, które są uznane w Polsce. Kryteria zatrudnienia na stanowisku asystenta sędziego nie ulegają zatem zmianie w stosunku do dotychczasowego stanu prawnego. Co do zasady niezmienione pozostają również kryteria zatrudnienia na stanowisku starszego asystenta sędziego, z tym że do 10-letniego okresu zatrudnienia na stanowisku asystenckim będzie zaliczany zarówno czas zajmowania stanowiska asystenta sędziego, jak i czas zajmowania wprowadzanego stanowiska młodszego asystenta sędziego. Uchylenie przepisów art. 155 § 2 i 3b u.s.p. ma wyłącznie charakter dostosowawczy, gdyż w związku z wprowadzeniem podziału na trzy rodzaje stanowisk asystenckich, w celu zachowania odpowiedniej systematyki przepisów, niezbędne jest zamieszczenie regulacji dotyczących kryteriów zatrudnienia na poszczególnych rodzajach stanowisk asystenckich (projektowane § 1a–1c) przed przepisami dotyczącymi naboru (§ 2a i 3) i dalszymi przepisami określającymi status asystentów sędziego.

W ocenie projektodawcy rozwiązania dotyczące nawiązywania i rozwiązywania z asystentami sędziego umów o pracę powinny uwzględniać minimalne standardy przewidziane w Kodeksie pracy. W związku z powyższym proponuje się uchylenie przepisu art. 155ca § 2 u.s.p., który stanowi, że do czasu ukończenia stażu asystenckiego asystenta sędziego zatrudnia się na podstawie umowy o pracę na czas określony, z możliwością jej wcześniejszego rozwiązania za dwutygodniowym wypowiedzeniem. Skutkiem tej zmiany będzie stosowanie kodeksowych zasad rozwiązywania umów o pracę z asystentami sędziego – w odniesieniu do wszystkich stanowisk asystenckich. Zgodnie z art. 36 § 1 Kodeksu pracy okres wypowiedzenia umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony i umowy o pracę zawartej na czas określony jest uzależniony od okresu zatrudnienia u danego pracodawcy i wynosi:

- 1) 2 tygodnie, jeżeli pracownik był zatrudniony krócej niż 6 miesięcy;
- 2) 1 miesiąc, jeżeli pracownik był zatrudniony co najmniej 6 miesięcy;
- 3) 3 miesiące, jeżeli pracownik był zatrudniony co najmniej 3 lata.

Ponadto stosownie do treści art. 30 § 4 Kodeksu pracy w oświadczeniu pracodawcy o wypowiedzeniu umowy o pracę zawartej na czas określony lub umowy o pracę zawartej na

czas nieokreślony lub o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia powinna być wskazana przyczyna uzasadniająca wypowiedzenie lub rozwiązanie umowy.

W projektowanych przepisach art. 155 § 3c–3e u.s.p. zamieszczono regulacje dotyczące rodzaju umowy o pracę zawieranej z asystentami sędziów, czasu trwania umowy na czas określony oraz obligatoryjnych i dopuszczalnych przekształceń stosunku pracy asystentów. Przepisy te określają szczególne zasady zatrudniania na nowym stanowisku młodszego asystenta sędziego, a jednocześnie są motywowane potrzebą usystematyzowania przepisów (uchylany przepis art. 155ca § 2 u.s.p., będący dotychczasową regulacją określającą rodzaj pierwszej umowy o pracę zawieranej z asystentem sędziego, jest zamieszczony w artykule dotyczącym stażu asystenckiego, a nie wśród przepisów określających zasadnicze elementy stosunku pracy asystenta sędziego) i sygnalizowaną już potrzebą dostosowania ich do rozwiązań kodeksowych. Stosownie do treści art. 25¹ § 1 Kodeksu pracy okres zatrudnienia na podstawie umowy o pracę na czas określony, a także łączny okres zatrudnienia na podstawie umów o pracę na czas określony zawieranych między tymi samymi stronami stosunku pracy, nie może przekraczać 33 miesięcy, a łączna liczba tych umów nie może przekraczać trzech.

Projektowany przepis art. 155 § 3c pkt 1 u.s.p. zakłada zatem, że asystenta sędziego na stanowisku młodszego asystenta sędziego zatrudnia się na czas określony, wynoszący maksymalnie 33 miesiące. Jest to czas przeznaczony na ukończenie stażu asystenckiego oraz studiów. Po spełnieniu tych warunków dany asystent zostanie przeniesiony na stanowisko asystenta sędziego i zostanie z nim zawarta umowa o pracę na czas nieokreślony, zgodnie z projektowanym art. 155 § 3d u.s.p. Jeżeli w okresie obowiązywania pierwszej umowy o pracę na czas określony (lub maksymalnie trzech takich umów, przez okres wynoszący łącznie maksymalnie 33 miesiące) osoba zajmująca stanowisko młodszego asystenta sędziego nie uzyska tytułu magistra na kierunku prawo, umowa wygaśnie z upływem okresu, na który została zawarta, i nie będzie możliwości dalszego zatrudnienia danej osoby na stanowisku asystenckim.

Zgodnie z projektowanym art. 155 § 3c pkt 2 u.s.p. asystent sędziego zatrudniany po raz pierwszy po ukończeniu studiów zostanie zatrudniony na stanowisku asystenta sędziego na podstawie umowy o pracę na czas określony. W okresie obowiązywania tej umowy jest on obowiązany do odbycia stażu asystenckiego. Po ukończeniu tego stażu albo w przypadku spełniania określonego w art. 155ca § 3 u.s.p. warunku zwolnienia z obowiązku odbycia stażu z daną osobą będzie mogła zostać zawarta umowa o pracę na czas nieokreślony, zgodnie z projektowanym art. 155 § 3d u.s.p.

Nie przewidziano szczególnej regulacji dotyczącej rodzaju umowy o pracę zawieranej z asystentem sędziego zatrudnianym na stanowisku starszego asystenta sędziego. Pomimo funkcjonowania tego rodzaju stanowiska w dotychczasowym stanie prawnym regulacji takiej nie zawierają także obowiązujące przepisy. Zastosowanie w tym zakresie znajdują ogólne zasady kodeksowe. Przy uwzględnieniu, że najczęstszą sytuacją jest zatrudnienie na tym stanowisku osoby zajmującej dotychczas stanowisko asystenta sędziego w tym samym sądzie, po spełnieniu przez tę osobę wymogu stażu pracy albo złożenia odpowiedniego egzaminu zawodowego, naturalnym rozwiązaniem jest zmiana warunków dotychczasowej umowy o pracę na czas nieokreślony w zakresie zajmowanego stanowiska. W sytuacji zaś gdyby osoba spełniająca warunki zatrudnienia na stanowisku starszego asystenta sędziego podejmowała zatrudnienie w innym sądzie, kwestią decyzji stron umowy będzie to, czy zostanie zawarta umowa o pracę na czas nieokreślony, czy też pierwsza umowa lub pierwsze umowy z tym pracodawcą będą umowami na czas określony, w warunkach określonych normami art. 25¹ Kodeksu pracy.

Jak już wskazano w założeniach przedstawionych we wstępnej części uzasadnienia, wymogiem zatrudnienia na stanowisku młodszego asystenta sędziego będzie ukończenie trzeciego roku studiów prawnych, przez co rozumie się złożenie wszystkich przewidzianych programem nauki egzaminów. Zauważyć należy, że kwestie związane z tokiem studiów reguluje ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.), a w myśl jej art. 74 ust. 1 uczelnia dokumentuje przebieg studiów. Zakłada się, że kandydat na młodszego asystenta sędziego, zgłaszający się do konkursu, udokumentuje spełnianie wymogu bycia studentem jednolitych studiów magisterskich na kierunku prawo i ukończenia trzeciego roku tych studiów odpowiednim zaświadczeniem, wydawanym przez uczelnię w trybie art. 217 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Projektodawca zakłada, że nabór asystentów sędziów będzie prowadzony bez wskazywania określonego rodzaju stanowiska asystenckiego, które ma zostać obsadzone. O tym, na jakim stanowisku zostanie zatrudniony kandydat wyłoniony w konkursie, o którym mowa w art. 155 § 2a u.s.p., będzie decydować spełnianie przez niego wymagań określonych w projektowanych przepisach art. 155 § 1a, 1b albo 1c u.s.p. Dopuszczalność takiego rozwiązania wynika z treści zarówno art. 155 § 2a u.s.p., jak i przepisów art. 155a u.s.p. Proponowane rozwiązanie zwiększy elastyczność naborów, pozwalając zarówno na sprawniejsze obsadzanie wolnych etatów asystenckich, jak i każdorazowe wyłonienie

w konkursie najbardziej wartościowych kandydatów. Dostosowania w tym zakresie oraz w celu uwzględnienia zmian w przepisach ustawowych będzie wymagało rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 października 2013 r. w sprawie przeprowadzania konkursu na stanowisko asystenta sędziego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2106, z późn. zm.), wydane na podstawie art. 155a § 7 u.s.p. Jednocześnie projektowane zmiany ani nie pociągają za sobą konieczności nowelizacji tego przepisu upoważniającego, ani nie będą skutkowały utratą mocy wydanego na jego podstawie rozporządzenia.

Przewiduje się, że zmiany w akcie wykonawczym wydawanym na podstawie art. 155a § 7 u.s.p. będą obejmowały jedynie dostosowanie jego treści do nowych stanowisk wprowadzanych ustawą (młodsze asystenta sędziego, asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego w miejsce stanowiska asystenta sędziego) oraz dostosowanie wymogów formalnych zgłoszenia kandydatury na wolne stanowisko asystenckie do przewidzianej ustawą możliwości ubiegania się o nie przez osoby, które nie ukończyły jeszcze studiów prawniczych.

Istotną zmianą przewidywaną projektowaną ustawą jest nadanie nowego brzmienia art. 155 § 6 u.s.p., tj. przepisowi upoważniającemu Ministra Sprawiedliwości do wydania rozporządzenia określającego wysokość wynagrodzenia zasadniczego asystentów sędziów. W projektowanym przepisie obliguje się Ministra Sprawiedliwości do określenia odrębnych stawek wynagrodzenia dla asystentów sędziów zajmujących stanowiska młodsze asystenta sędziego, asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego. Towarzyszy temu uzupełnienie wytycznych o wskazanie kwalifikacji i doświadczenia zawodowego wymaganych na poszczególnych stanowiskach asystenckich jako czynników, które należy wziąć pod uwagę przy kształtowaniu treści rozporządzenia.

Rozwiązanie to jest ukierunkowane na zapewnienie asystentom sędziego realnej perspektywy awansu finansowego w trakcie kariery zawodowej. Zagwarantuje ono, że awans zarówno pomiędzy dotychczasowymi stanowiskami asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego, jak i nowym stanowiskiem młodsze asystenta sędziego oraz stanowiskiem asystenta sędziego nie będzie miał wyłącznie symbolicznego i prestiżowego znaczenia, lecz będzie się wiązał z polepszeniem warunków płacowych. Pozwoli to na uniknięcie sytuacji, w której osobom zaczynającym pracę w charakterze asystenta sędziego oraz osobom legitymującym się dużym doświadczeniem i wysokimi kwalifikacjami można zaoferować zbliżone stawki wynagrodzeń. Spłaszczenie wynagrodzeń działa demotywująco i prowadzi do odejść doświadczonych asystentów z wymiaru sprawiedliwości, czemu proponowane

rozwiązanie będzie przeciwdziałać, stanowiąc jednocześnie zachętę do podnoszenia kwalifikacji.

Ponadto w projektowanym przepisie wprost wskazano, że wysokość wynagrodzeń ma być kształtowana w postaci określenia tzw. „widełek”, tj. wskazania minimalnych i maksymalnych kwot wynagrodzenia zasadniczego dla poszczególnych stanowisk asystenckich. Pozwoli to na różnicowanie stawek wynagrodzeń, w zależności od kwalifikacji i doświadczenia zawodowego, również w obrębie grupy osób zajmujących ten sam rodzaj stanowiska, tj. młodszego asystenta sędziego, asystenta sędziego albo starszego asystenta sędziego. Wyeliminuje to podnoszone na tle dotychczasowego stanu prawnego wątpliwości co do istnienia podstaw normatywnych dla takiego różnicowania.

Projektodawca zakłada, że w nowym rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 155 § 6 u.s.p stawki wynagrodzenia zasadniczego dla poszczególnych stanowisk asystenckich zostaną ukształtowane następująco:

- 1) na stanowisku młodszego asystenta sędziego – od 5500 zł do 6500 zł;
- 2) na stanowisku asystenta sędziego – od 6500 zł do 8000 zł;
- 3) na stanowisku starszego asystenta sędziego – od 8000 zł do 9000 zł.

Zarówno minimalne, jak i maksymalne stawki powinny być wyższe od dotychczasowych, a przedziały wynagrodzeń dla poszczególnych rodzajów stanowisk powinny być rozłączne (nie powinny na siebie zachodzić).

Zmiany w art. 155d u.s.p. mają na celu odwołanie do sformułowania „stanowiska asystenckie” jako zbiorczego określenia oznaczającego stanowiska zajmowane przez asystentów sędziego. Jest to istotne w przepisie dotyczącym przydziału stanowisk poszczególnym sądom stosownie do potrzeb wynikających z ich obciążenia, przy wyartykułowanym już powyżej założeniu, że przydział stanowiska nie powinien determinować, czy należy na nim zatrudnić osobę spełniającą wymagania określone dla stanowiska młodszego asystenta sędziego, asystenta sędziego czy starszego asystenta sędziego. Tym samym przewiduje się, że w trybie określonym w art. 155d u.s.p. będzie przydzielane sądowi po prostu stanowisko asystenckie, a nie konkretny rodzaj takiego stanowiska.

Celem zmiany wprowadzanej w art. 155e § 3 u.s.p. jest wskazanie, że delegowanie asystenta sędziego bez jego zgody, jeżeli wymaga tego interes wymiaru sprawiedliwości, do pełnienia czynności w innym sądzie dotyczy wyłącznie asystentów na stanowiskach asystentów

sędziego lub starszych asystentów sędziego, a zatem regulacja ta nie ma zastosowania do młodszych asystentów. Rozwiązanie takie jest uzasadnione okolicznością, że osoby zajmujące stanowisko młodszego asystenta sędziego są studentami i delegowanie ich bez ich zgody poza sąd, w którym są zatrudnione, mogłoby im utrudnić lub uniemożliwić ukończenie studiów.

Przepis art. 2 projektowanej ustawy jest przepisem dostosowującym, stanowiącym, że dotychczasowe stanowiska asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego stają się odpowiednio stanowiskami asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego w rozumieniu wynikającym ze znowelizowanych przepisów. Projektowana norma służy usunięciu ewentualnych wątpliwości co do statusu dotychczasowych stanowisk asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego oraz zajmujących je osób.

Przepis art. 3 jest przepisem przejściowym, zgodnie z którym dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 155 § 6 u.s.p. zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie zmienionej niniejszą ustawą brzmienia tego przepisu, jednak nie dłużej niż przez 3 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Zakłada się, że Minister Sprawiedliwości powinien możliwie pilnie wydać nowe rozporządzenie, zarówno w celu stworzenia podstawy prawnej dla ustalania wynagrodzeń osób zatrudnionych na stanowisku młodszego asystenta sędziego, jak i w celu określenia nowych stawek wynagrodzeń także dla dotychczasowych asystentów sędziów. Do tego czasu jest jednak niezbędne utrzymanie w mocy dotychczasowych regulacji.

W projekcie wskazano, że ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.